

Polt Péter: hozott anyagból kezdünk dolgozni

Tisztán büntetőjogi eszközökkel nem lehet eredményesen harcolni a korrupció ellen, a nyomozó hatóságok eljárását szigorú előírások szabályozzák, és hozott anyagból dolgoznak – állítja Polt Péter legfőbb ügyész, aki egy kérdésre elismerte: gyakran a sajtóból értesülnek arról, hogy valaki egy nagy horderejű ügyben feljelentést kíván tenni, ám a beadványa soha nem érkezik meg. A politikai marketing célú feljelentések ellen az ügyészség tehetetlen, és a politikától vár önmérsékletet.

Fekete Gy. Attila NOL | 2012. december 23.

Attól még, hogy valaki sanda szándékkal tesz feljelentést, akár igaza is lehet
Népszabadság - M.Schmidt János

- Magyarország korrupciós helyzete a Transparency International szerint 2010 óta nem javult. Egy éve önök épp a korrupció elleni hatékonyabb fellépés érdekében egy nagy létszámú, önálló korrupció elleni osztályt hoztak létre a Központi Nyomozó Főügyészségen. De hol vannak az ügyek?

- A korrupciót nemcsak felderíteni, meghatározni sem egyszerű. Nem véletlen, hogy a Transparency International is

korrupciós érzületről beszél, és nem annak a tényéről. Mindenki érzi, hogy vannak furcsa, nehezen megmagyarázható, sőt olykor megmagyarázhatatlan folyamatok, és mégsem sikerül feltárni korrump kapcsolatokat. Még a viszonylag egyszerű esetek közé tartozik, amikor egy hivatalos személy valamilyen jogtalan előny biztosítása érdekében kenőpénzt fogad el; például egy rendőr, hogy ne jelentse fel a gyorshajtót. Bár a tavasszal kirobbant, vezető beosztású rendőröket érintő korrupciós ügy is azt mutatja: ezek az ügyek sem könnyen megítélhetők.

Az emberek korrupciós érzetét, a hazai korrupcióról kialakult képét leginkább befolyásoló gazdasági korrupció azonban általában még bonyolultabb. Azokra az esetekre gondolok, amikor bizonyos megbízásokat jóval a valós értékük feletti áron végeznek el a vállalkozások, és az így keletkező többletbevétel egy részét visszaosztják a megbízóknak, illetve azokra, amikor állami vagyont ár alatt értékesítenek, s a vevő ezt „meghálálja” az eladónak. Mindkét esetben szakértőkkel kell kimunkáltatni, hogy az adott esetekben mekkora a valós ár, majd azt is, hogy az adott esetben a megbízásról vagy eladásról döntő illetékesek szabályosan és kellő körültekintéssel jártak-e el, és tisztázni kell azt is, ha eltérés van a szakértők és a döntéshozók árkalkulációja között, annak mi az oka. Legvégül ki kell deríteni, hogy történt-e visszaosztás.

- Ha egy közbeszerzésen nyertes cég már másnap az általa kialakított ár feléért, kétharmadáért továbbadja a megbízást, akkor az emberben felvetődik a kérdés, hogy miért nem az a cég nyert a pályázaton, amelyiknek a nyertes továbbadta a munkát?

- Jogos a kérdés, még akkor is, ha az érintettek nyilván számos magyarázattal szolgálnának erre. Azonban látni kell, az, hogy valami gyanús az ügylet körül, még nem feltétlen jelenti azt, hogy bűncselekmény történt. Mi – értem ez alatt általában a nyomozó hatóságokat – akkor tudunk „elindulni” egy ügyben, ha valamilyen bűncselekmény gyanúja fennáll. Ha nem kapunk információt az érintettekről, a különböző eljárások vizsgálatára jogosult szervezetektől, hatóságoktól, sokszor nem tehetünk semmit. A Büntetőeljárásról szóló törvény szigorú szabályokat állít fel arra vonatkozóan, hogy mikor indítható nyomozás és pontosan szabályozza, mikor mit tehet a nyomozó hatóság.

- Gyakran előre megüzenik a pályázóknak, hogy el se induljanak, mert úgyis az X cég fogja megnyerni a tendert; rá írták ki. Ezt senki nem észleli, senki nem hallja meg? Akiket így vagy más módon kigolyóznak, hallgatnak, mert így legalább esélyük marad arra, hogy a nyertesek alvállalkozóiként mégiscsak kapnak munkát...

- Amikor arról beszélünk, hogy a korrupcióval szemben össze kell fogni, mert pusztán büntetőjogi eszközökkel nem lehet sikert elérni, ne csak arra gondoljunk, hogy a hatóságoknak hatékonyabban kell együttműködniük. Persze, arra is. De legalább ennyire fontos, hogy az érintettek, a korrupciós ügyek kárvallottjai, vesztesei időben jelezzenek a hatóságoknak. Lehetséges, hogy rövid távon az tűnik kifizetődőbbnek, ha beállnak a sorba, elvégzik aprópénzért azt a munkát, amit egy tiszta pályázat esetében nekik kellett volna megnyerniük. Hosszabb távon azonban saját érdekeikkel mennek szembe, ha falaznak a kétes ügyleteknek.

Természetesen látjuk, mi zajlik körülöttünk, ki mire használja fel egy-egy döntésünket
Népszabadság - M.Schmidt János

- Azért őket is meg lehet érteni. Ha az állami ellenőrző és nyomozó apparátusok nem képesek feltárni azokat a korrupciós ügyeket (sőt, az esetek jó részében az ilyen-olyan ellenőrzések mindent rendben találnak), mit tehet egy vállalkozó?

- Azzal biztos nem használ az ügyének, ha hallgat és beletörődik a helyzetébe. Természetesen nem azt akarom mondani, hogy a mi oldalunkon nincs tennivaló. Elhatároztuk és az újabb ügyekben már következetesen ezt a gyakorlatot követjük, hogy minden ügyet folyamatában vizsgálunk. Tapasztalataink szerint a korrupciós kapcsolatok olykor csak az egyes eljárások részletes kibontásával, a szereplők döntéseinek és érdekeinek alapos és mélyreható elemzésével tárhatók fel. Magyarul: ha megfogalmazható a nyomozás elrendeléséhez elengedhetetlen gyanú, a vizsgálatnak azzal kell kezdődnie, hogy tisztázza, miért úgy írták ki a pályázatot, ahogy, és azzal kell zárulnia, hogy – amennyiben volt visszaosztás – kimutassa, ki mennyi kenőpénzt kapott.

- Értsem úgy, hogy a jövőben azt is vizsgálják majd, hogy egy útépítésnél miért szabták pályázati feltételül, hogy a kivitelezőnek legyen 100 piros Zsigulija?

- Már most is vizsgáljuk az efféle „furcsaságokat”. Az újabb nagy ügyekben – mint a már említett vezető rendőrököt érintő korrupciós botrány vagy a futballbunda-ügy – már így jártunk el. A maguk komplexitásában vizsgáltuk és vizsgáltattuk őket. Úgy vélem, itt értünk is már el komoly eredményeket.

- Gyakran tartanak politikusok sajtótájékoztatót a Legfőbb Ügyészség lépcsőjén, hogy micsoda égbekiáltó ügyekben tesznek most azonnal feljelentést. Hol vannak ezek az ügyek?

- Sokszor mi is csak a sajtóból értesülünk, hogy valaki beadvánnyal kíván hozzánk fordulni. Aztán elkezdjük keresni a beadványt, és gyakran azt tapasztaljuk, hogy a feljelentés késik vagy elmarad.

- Oszlja ön azoknak a véleményét, akik szerint a büntető-igazságszolgáltatás mára részben a politikai marketing, részben a piaci konkurenciaharc eszközüvé vált? Egy jól megfogalmazott és jól időzített feljelentéssel le lehet jártni a politikai riválist,

ki lehet golyózni a konkurenciát egy feddhetetlenséget megkövetelő pályázatból, törvényesen...

- Természetesen látjuk, mi zajlik körülöttünk, ki mire használja fel egy-egy döntésünket. Azonban azt is látni kell, hogy a politikai és a közéleti szereplőkkel, vállalkozókkal ellentétben, mi az ilyen esetekben sem vehetjük fel a kesztyűt, vagy csak nagyon kivételes esetekben, amikor már tényleg az igazságszolgáltatásba vetett bizalom kerülne veszélybe, ha tovább hallgatnánk. Látni kell, a büntető-igazságszolgáltatás szereplői szigorú szabályok szerint teszik a dolgukat. Továbbá, hogy hozott anyagból dolgoznak, legalábbis még az ügy kezdetén. Nem mondhatják azt, hogy „haha, látjuk ám, hogy ezt a feljelentést csak azért tették, hogy befűtsenek a riválisuknak, úgyhogy nem foglalkozunk vele”. Attól, még hogy valaki sanda szándékkal tesz feljelentést, akár igaza is lehet. Nekünk az a dolgunk, hogy kiderítsük, volt-e törvénysértés, vagy sem. A többről lehet magánvéleménye a legfőbb ügyésznek, az eljáró nyomozóknak, ha törvényesen akarnak eljárni az adott ügyben, azt megtartják maguknak.

- Nem mernek, vagy nem tudnak fellépni a politikai, gazdasági marketingcéllal tett feljelentések „elkövetőivel” szemben?

- Ez nem bátorság kérdése. Nem a mi oldalunkon pattog a labda. A politika és a közélet szereplőinek kell önmérsékletet tanúsítaniuk, mert ha valaki túl sok olyan feljelentést tesz, amelyekben végül bűncselekmény hiányában megszüntetik az eljárást, az előbb-utóbb jogi vagy politikai értelemben megüti a bokáját... De ha nem kerül elő olyan bizonyíték, ami igazolná, hogy a feljelentő hamis váddal élt, tudatosan félrevezette a hatóságokat, nem tehetünk semmit.

- Nemrég lemondásra szólította fel önt Molnár Gyula, mert szerinte az ügyészség beleavatkozott a 2010-es helyhatósági választásokba azzal, hogy több hónapos vizsgálódás után a kampány finisében egy kampányrendezvényen kézbesítette a gyanúsított kihallgatásra szóló idézését...

- Mondhatnám, hogy akkor nem én voltam a legfőbb ügyész, nem értem, miért nekem kellene lemondani. Az egyébként nem igaz, hogy kampányrendezvényen adták át neki az idézést, hanem – egy korábbi sikertelen írásbeli idézést követően – az irodájában. Hozzá tartozik mindehhez, hogy a megalapozott gyanú tárgyát képező bűncselekmény ellenkező esetben néhány napon belül elévült volna.

Novemberben járt itt legutóbb az osztrák legfőbb ügyész, akivel kérésemre átbeszéltük a Gripen-ügyet is. Nem először kértem tőle, hogy ha bármi magyar vonatkozású adat merülne fel, jelezze
Népszabadság - M.Schmidt János

- Vitatja, hogy többéves vizsgálódás után, három nappal a választások előtt közölni, hogy valakit mivel gyanúsítanak, befolyásolhatja a választás kimenetelét?

- Mellékes, hogy én mit gondolok erről. Egyébként hadd kérdezzem meg: egy héttel vagy egy hónappal korábban más lett

volna a döntés akusztikája? Másképp kommentálták volna azt a közélet szereplői? Egy ilyen döntés bejelentésének van „alkalmas ideje”? Szerencsére ezen nem kell gondolkodniuk a hatóságoknak, mivel a törvény nem teszi lehetővé az efféle mérlegelést, és ez így van jól.

- Már volt szó a szagló ügyekről, amelyekből valamiért nem lesz ügy. A Gripen-ügy nálunk miért nem ügy? Korábban a svédek jelezték, vannak náluk olyan adatok, amelyeket szívesen megosztanának, ha kérnék, de nem kértük. Újabb az ausztriai perben hangzanak el érdekes, magyar vonatkozású kijelentések...

- Novemberben járt itt legutóbb az osztrák legfőbb ügyész, akivel kérésemre átbeszéltük a Gripen-ügyet is. Nem először kértem tőle, hogy ha bármi magyar vonatkozású adat merülne fel, jelezze. Ő mindannyiszor azt felelte, nincs olyan információ, ami magyarországi korrupcióra utalna. Ugyanez igaz a svéd szálra is. Persze, időről időre felröppennek a hivatalos közlésekkel ellentétes tartalmú hírek, és mi ilyenkor mindig újra és újra megkérdézzük partnereinket, Svédországban, Ausztriában, sőt Angliában is.

- Hihető az, hogy egy cég, amelyet szinte minden országban, ahol eddig katonai repülőt adott el, a korrupció gyanúja leng körül, csak épp nálunk csinált mindent makulátlanul?

- A büntetőeljárás nem hit kérdése. Ha van elég bizonyíték a nyomozás megindításához, el kell rendelni, ha nincs, nem szabad. Megnyugtatom, ha lesz magyar érintettséget megalapozó bizonyíték, elrendeljük a nyomozást, de csak akkor.

- Horvátországban tényként fogalmazták meg, hogy a Mol korrupcióval szerezte meg az INA-t. Kérték a Mol első emberének gyanúsított kihallgatását, amit Magyarország megtagadott, helyette az ügyészség saját vizsgálatba kezdett...

- Nemzetbiztonsági érdekből nem tettünk eleget a horvát fél kérésének. Ami nem azt jelenti, hogy így akartunk volna negligálni egy esetleges korrupciós ügyet. Feljelentésként értékeltük a horvát megkeresést, és nyomozást rendeltünk el. Lefoglaltunk és bekértünk számos dokumentumot, tanúkat hallgattunk ki, köztük azt az orosz üzletembert, aki részben tulajdonolta a korrupciós ügyben érintettnek vélt offshore cégeket, amelyekhez viszont a Molnak semmi köze nem volt. Az orosz üzletember elmondta, hogy ő utalta a horvát hatóságok által kenőpénznek vélt összegeket, amelyekkel tervezett horvátországi beruházásait akarta támogatni. Ő is azt mondta, hogy ebben az ügyben a Mol semmilyen formában nem érintett.

- Tévedtek a horvátok, vagy valami egészen más áll a háttérben?

- Nem vizsgáltuk a horvát hatóságok eljárását, nem tudjuk, ők miből vontak le a Mollal kapcsolatban szerintünk teljességgel és bizonyíthatóan téves következtetéseket. A magunk részéről az ügyet megnyugtatóan lezártuk.

- Az Európai Bíróság és az Alkotmánybíróság döntésének fényében lát lehetőséget arra, hogy a 62. életévüket betöltött ügyészek a bírákhoz hasonlóan tovább dolgozzanak?

- Készítettünk ezzel kapcsolatban egy előterjesztést a kormány számára, ami kedvező fogadtatásra talált. Persze a parlamentnek kell kimondania a végső szót. Számunkra kedvező döntés esetén közel száz tapasztalt ügyész dolgozhat tovább, akiknek a munkájára nagy szükségünk van.

- Vannak azonban, akiknek napokon belül nyugdíjba kell menniük. Fontos vezetői posztokat megbíztak töltenek be, hogy csak a fővárosi főügyészt és fellebbviteli főügyészt említsem...

- A parlament döntése előtt nem kívánok személyi döntéseket hozni, és szerintem addig azokat is képből tudjuk tartani, akik egyébként már elérték a nyugdíjkorhatárt...